

Prilozi za Memoriju grada:

Prilažem tri priloga iz dimenzije književnosti. Namerno kažem "dimenzije" jer kad je reč o memoriji i zaboravu najbliže mi se čini objašnjenje da je reč o svojevrsnom putovanju kroz različite oblasti ljudske društvenosti. Bilo da je reč o kulturi, i njemu uživam segmentima kao što su: istorija i umetnosti (književnost, muzika, film, vizulne umetnosti...) ili o pregledu tradicija, navika i rutina vezanih za ljudsku komunikaciju, ukusu, modi, hrani, odnosu prema političkom angažmanu, socijalnoj pripadnosti, pa do sasvim intimnih opredeljenja koje mogu biti najraznovrsnijih intenziteta i značenja, vreme i događaji koje pamtimo (zaboravljanje) ima sopstvenu dimenziju.

Ovde predstavljam tri primera iz književne dimenzije

1. Dnevnik Borislava Pekića, koji je objavljen 2012. daje preciznu sliku kako su obrađivani gradski toponimi iz romana "Hodočašće Arsenija Njegovana". Glavni junak romana Arsenije Njegovan provodi u kući punih 27 godina. Pre toga on se na ulicama Beograda našao 27. marta 1941, kada je u opštem metežu demonstracija izgubio i šešir. U svojoj kući provodi ceo rat i godine revolucionarnog preokreta. Izlazi na ulicu ponovo tek 3. juna 1968. godine. Naravno, pravo u studentske demonstracije!

Šta radi Arsenije Njegovan kad 3. juna izađe iz kuće? Obilazi "svoje" kuće, odnosno one kuće za koje i dalje misli da je njihov vlasnik. Ta šetnja se tako pretvara u jedinstveno putovanje (sećanje) o kućama, ulicama i svetu kakav je nekad bio. Polazi od Kosančićevog venca 17, pa kruži celim krajem između Kosančićevog venca, Saborne crkve, Topličinog i Obilićevog venca.

Iz njegovog dnevnika saznajemo o nekim sasvim marginalni i nama potpuno udaljenim događajima i likovima. To je primer rekonstrukcije

nastajanje samog romana ali i sećanje na vreme u kojem je roman bio urenjen.

2. Esej - priča Uroša Komlenovića "Dorćol" klasičan je primer kako neki kraj grada može da "ponese" autora da bi ga predstavio. O Dorćolu je Svetlana Velmar Janković napisala izvrsnu knjigu priča gde ulice, odnosno zgrade u njima "pričaju" svoju istoriju na uzbudljiv način.

Kod mnogih pisaca postoji potreba da se identifikuju sa gradom, ili delom grada u kojem žive. Na taj način Pol Oster piše o Bruklinu, a Orhan Pamuk o Istambulu.

3. Priču "Ne dodiruj me" napisao sam za antologiju priča "Poslastičarske priče". Ako izuzmemo kulminaciju priče sve ostalo predstavlja neku vrstu sentimentalno-dokumentarnog sećanja o kolačima i toponimima najvažnijih beogradskih poslastičarnica. U vreme kada je priča pisana još uvek je postojala poslastičarnica "Džemail" , preko puta Doma omladine, mesto gde su se mogle pojesti poslednje urmašice u gradu.

Velimir Čurgus Kazimir